

Miljøminister Magnus Heunicke
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Via e-mail: mim@mim.dk

Dato
XY. maj 2025

Sagsnr.
01.09.10-P17-1-24

**CENTER FOR BY OG
LANDSKAB**

Anmodning om indsigelse mod Forslag til Råstofplan 2025 for Region Hovedstaden og ønsker til fremtidig råstofplanlægning

I Frederikssund Byråd har vi med glæde noteret os, at Regeringen i regeringsgrundlaget "Ansvar for Danmark" har aftalt, at der skal laves en national råstofplan. Det er der stort behov for.

Region Hovedstaden har imidlertid inden den nationale råstofplan foreligger vedtaget et Forslag til Råstofplan 2025 som gennem omfattende og markedsfølsomt overflødige udlæg af graveområder koncentreret i Frederikssund Kommune vil få ødelæggende konsekvenser for kommunen.

Frederikssund Byråd anmoder derfor hermed ministeren om at gøre indsigelse mod råstofplanen jf. råstoflovens § 6a, stk. 4, idet Region Hovedstaden:

- Udlægger et stort antal nye råstofgrave, selvom det markedsfølsomme behov er dækket af allerede udlagte grave langt ud over planens tidshorisont
- Fordeler byrderne ved de nye udpegninger helt skævt. Mere end halvdelen af graveområderne udpeges i Frederikssund Kommune og resten i de øvrige 28 hovedstadskommuner tilsammen.
- Gennem de overdimensionerede udlæg stavnsbinder borgere i Frederikssund Kommune og skaber flere samfundsfølsomme tab end gevinster.
- Tilsidesætter kommunens planlægning.
- Udarbejder en råstofplan med de ovennævnte konsekvenser selvom regionen om knap to år bliver en del af Region Øst og det dermed ville være mere relevant at udarbejde en samlet råstofplan for den nye region.
- Udarbejder en råstofplan med de ovennævnte konsekvenser selvom der pågår et arbejde med en national råstofplanlægning, som netop skal afbøde lokale konsekvenser som dem Frederikssund Kommunes borgere nu står overfor.

Torvet 2
3600 Frederikssund

Telefon 47 35 10 00 /m ob
il 40 19 12 70

www.frederikssund.dk

CVR-nr.: 29 18 91 29

Bank 4319-3430270303

Telefontid:

Mandag 09.00 - 14.00
Tirsdag lukket
Onsdag 09.00 - 14.00
Torsdag 09.00 - 14.00
Fredag 09.00 - 12.00

Se øvrige åbningstider
på www.frederikssund.dk

Frederikssund Kommune har uddybet de ovenstående synspunkter i sit høringssvar til Region Hovedstaden. Høringssvaret er vedlagt.

Frederikssund Byråd har derudover en række ønsker til den fremtidige råstofplanlægning, som fremgår nedenfor.

Udlæg af råstofgraveområder bør begrænses til det nødvendige og der bør sikres hurtigere færdiggravning

Den gældende råstoflovgivning pålægger regionerne at udlægge råstofgraveområder, som kan dække regionens behov for landbaserede råstoffer i 12 år. Råstoffer købes imidlertid der, hvor den rette ressource kan hentes til den lavest mulige pris og råstoffer til Region Hovedstaden hentes i vidt omfang udenfor regionen. Forbruget af råstoffer fra råstofgrave i Region Hovedstaden har i gennemsnit udgjort 0,76 mio. m³ i perioden 2015-2023 og tendensen er faldende. De allerede udlagte råstofgrave i hovedstadsregionen har en restkapacitet på ca. 20 mio. m³, hvilket dækker Regionens markedsræssige behov i 27 år. Der er således slet ikke behov for nye udlæg. Da den gældende lov imidlertid ikke tager udgangspunkt i den praktiske virkelighed men i stedet i en urealistisk tanke om regional selvforsyning arbejder Region Hovedstaden aktuelt med nye, store, unødvendige udlæg, som kan dække mindst 75 års forventet forbrug.

De overdimensionerede udlæg af råstofgraveområder har den konsekvens, at grusgravningen ikke kommer i gang og færdiggøres, men i stedet giver meget langvarige ulemper for naboerne. Ved Sundbylille blev der udlagt et råstofområde i 1985 og der gik 35 år inden indvindingen startede. Borgere i Kyndby har været naboer til grusgravning i mere end 50 år og, skønnet ud fra restressourcens størrelse, vil der blive gravet grus i mindst 50 år endnu i Kyndby. Hvis planlægningen sikrede, at der kun blev udlagt råstofområder, der reelt er behov for, og regionen samtidig f.eks. ved rækkefølgeplanlægning kunne sikre at åbne råstofgrave blev udnyttet indenfor en begrænset årrække, så generne blev midlertidige, ville det tilgodese naboerne. Samtidig ville det tilgodese kommunerne, som ville undgå forhindringer for deres planlægning som følge af overflødige arealreservationer til råstofgravning. Endelig kunne tabene af herlighedsværdier minimeres hvis der ikke blev åbnet for spredt råstofindvinding i mange grusgrave på en gang.

Den næste råstofplan bør omfatte hele Sjælland

Region Hovedstaden og Region Sjælland er i gang med råstofplanlægning og sigter imod vedtagelse af en ny råstofplan ca. ét år før regionerne sammenlægges. De to regioner bør udarbejde en fælles råstofplanlægning med udgangspunkt i deres reelle behov og med udgangspunkt i deres fremtidige fælles geografi, i stedet for at der udarbejdes to tilbageskuende råstofplaner, som vil være uegnede som grundlag for råstofforvaltningen i den fremtidige Region Østdanmark.

Sikring af helhedsorienteret planlægning i det åbne land

Før kommunalreformen var amterne ansvarlige for en helhedsorienteret planlægning i det åbne land og de havde også kompetencen til at udføre

denne planlægning. Med kommunalreformen blev stort set al fysisk planlægning overført til kommunerne. Råstofplanlægningen blev imidlertid fastholdt i regionerne. Det har betydet, at råstofplanlægningen sker uden at regionen har nært kendskab til naturinteresser, kulturhistoriske interesser, landskabsinteresser, byudvikling, infrastrukturudvikling mv. Hvis råstofplanlægningen tænkes fastholdt på regionalt niveau er det Frederikssund Kommunes anbefaling, at kommunerne gives en ret til at fremsætte indsigelse overfor en regional råstofplan, der tilsidesætter interesser som kommunerne varetager, med den virkning, at uenigheder kan indbringes for Miljøministeren eller Ministeren for byer og landdistrikter. Ministeren kan derved sikre, at der sker en afvejning af interesser baseret på en helhedsvurdering. Med de nuværende regler har råstofplanlægningen fået en fortrinsstilling i forhold til al anden fysisk planlægning, som er uhensigtsmæssig.

En anden mulighed kan teoretisk være at give kommunerne klageadgang overfor råstofplaner. Det vil dog kun virke, hvis klageinstansen gives mulighed for at behandle spørgsmål om afvejningen mellem de samfundsinteresser, som kommunerne varetager, og de samfundsinteresser som regionerne varetager. Det vil være en ret vidtgående kompetence med politisk karakter og anbefales derfor ikke.

Sikring af en rimelig beskyttelse og compensation til naboer

Ved udbygning med vedvarende energianlæg i det åbne land er der fastsat minimumskrav om afstande til nærmeste beboelse. Ejendomme, der kun har solceller på én side, er garanteret en mindsteafstand på 150m og er der solceller på tre sider er mindsteafstanden 750m. Samtidig sikres ejendoms ejere med en værditabsordning og en salgsoptionsordning og derudover gælder en VE-bonusordning og lokalområdet tilgodeses via midler fra en grøn pulje.

Naboer til råstofgravning udsættes for mindst tilsvarende gener og tab af ejendoms værdier, men deres ejendoms værdier beskyttes ikke og de må tåle værre gener uden at få compensation. Endelig tilgodeses lokalområdet heller ikke.

Fremme af bæredygtige alternativer til gravning og transport af råstoffer

Grus er ikke en fornybar ressource. Af hensyn til fremtidige generationer bør forbruget derfor begrænses f.eks. ved at skabe incitament for at genbruge råstoffer og incitament til kalkstabilisering fremfor udskiftning af jord mm. Bedre beskyttelse og compensation til naboer betalt af lods-ejer og/eller udvinder svarende til reglerne for VE-udbygning kan være en af vejene til at skabe incitament til øget genbrug af materialer og nedsat indvinding af nye råstoffer.

Venlig hilsen

Tina Tving Stauning
Borgmester

